

формирования стратегии и тактики обновления основных фондов, определить направления развития лизинга, контролировать ситуацию на лизинговом рынке.

Ключевые слова: лизинг, финансовый лизинг, лизинговые компании, инвестиционные ресурсы, банковская деятельность.

Summary. Practical recommendations are offered in relation to activation of activity of banks in the field of the financial leasing. In the conditions of sharpening of competition on the market of bank services, leadthrough of leasings operations jars can become the effective mean of expansion of sphere of bank influence. Executing the function of leasing giver, jars can do the payment in relation to forming of strategy and tactic of update of capital assets, to define directions of development of leasing, control a situation on a leasing market.

Keywords: leasing, financial leasing, leasing companies, investment funds, banking.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Колесников О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Назаренко І.Л.*

УДК 338.49:330.341:332.1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ

*Зінченко О.А., к.е.н., ст. викладач (ДонІЗТ)
Цихмістро С.І., здобувач (УкрДАЗТ)*

Стаття присвячена аналізу проблем та перспектив формування інформаційного забезпечення регіональних ринків. Проведено SWOT-аналіз можливостей та перешкод формуванню єдиного інформаційного ринку регіону (на прикладі Донецької області).

Ключові слова: регіональний ринок, інформаційне забезпечення, інформаційна інфраструктура, SWOT-аналіз.

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України велике значення набувають інформаційні ринки регіональних масштабів, а як наслідок і наукові дослідження з їх формування та функціонування.

Інформаційний ринок утворюється системою економічних, правових і організаційних відносин щодо торгівлі інформаційними продуктами, послугами та технологіями, яка визначає умови і механізми їх представлення та ціни.

Інфраструктура інформаційного ринку поєднує сукупність секторів, кожен з яких охоплює групу людей чи організацій, що пропонують однорідні інформаційні продукти і послуги. В наш час сформувалася ціла сфера інформаційного підприємництва, яка займається виробництвом, торгівлею, посередництвом в інформаційних галузях.

Однак не зважаючи на розгалужену мережу суб'єктів інформаційного ринку, єдиної

інформаційної системи не існує, що ускладнює доступ до інформації, а отже і соціально-економічного розвитку регіонів.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблемам розвитку регіональних ринків присвячено багато наукових праць, серед яких можна виділити роботи таких вчених, як І.В. Арженовський [1], З.С. Варналій [2], В.П. Дубіщев [3], О.А. Медведева [4], О.В. Фінагіна [5]. Ці автори обґрунтовують методологічні основи розвитку регіональної економіки, визначають роль та місце регіону в системі відносин господарського комплексу держави, досліджують проблеми регіонального управління, особливості функціонування регіональних ринків.

Невирішені частини загальної проблеми. Однак у сучасних наукових дискусіях навколо проблем розвитку ринкових відносин майже не обговорюється питання здійснення ефективного інформаційного забезпечення ринкових агентів з урахуванням регіональної специфіки. Наукова і практична актуальність зазначеного питання зумовили вибір теми статті, визначили її мету.

Мета статті. За таких умов представляється доцільним дослідження проблем та перспектив функціонування інформаційного ринку на основі формування інтегрованої системи інформаційного забезпечення ринкових структур регіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток ринкових відносин у регіоні потребує створення системи ділової і комерційної інформації, яка б охоплювала всі регіональні ринки. У даний час відбувається становлення основних підрозділів цієї системи. Формування здійснюється за рахунок як діючих інформаційних служб, так і нових установ, організацій і фірм, створення яких обумовлене ринковими умовами.

Сьогодні основні постачальники ділової і комерційної інформації на регіональному рівні – це органи державного управління, статистики, спілки підприємств, засоби масової інформації, спеціалізовані інформаційні фірми, видавництва, центри науково-технічної інформації тощо. Усі ці установи формують єдиний інформаційний простір, в якому розвиваються регіональні ринки.

Органи державного управління мають у розпорядженні найповнішу і найдостовірнішу інформацію про систему підприємств, установ та організацій, їх структуру, вид діяльності, номенклатуру продукції і послуг, постачальників і замовників продукції, що випускається, кадровий склад, фінансові операції, матеріально-технічне забезпечення тощо. Завдяки ліцензуванню підприємств і організацій, регулярно здійснюваному органами державного управління, дані оперативно оновлюються. Наприклад, Фонд державного майна друкує відомості про зареєстровані інвестиційні фонди. У свою чергу, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту публікує переліки вищих і середніх навчальних закладів, що одержали право на навчання студентів, а також списки діючих спеціальностей [4, с.5].

Статистичні органи мають у розпорядженні значні за обсягом дані ділового і комерційного характеру. Головне управління статистики в Донецькій області регулярно випускає інформаційні видання, що відображають результати аналізу кількісних і якісних характеристик соціально-економічного розвитку регіону. Однак опубліковані статистичні дані, як правило, містять узагальнені показники за територіально-галузевою ознакою. Тому характер даних часто не дозволяє задовольнити запити, пов'язані з тими або іншими конкретними потребами в інформації.

Важливе місце в інформаційному забезпеченні економічних агентів посідають засоби масової інформації і спеціалізовані видання. У Донецькому регіоні спеціалізованими виданнями, що містять ділову інформацію, є

журнали «Удачный выбор», «Ваш компаньон», «Меркурий», «Наш выбор», «Инвест-Украина» та ін. У цих виданнях систематично публікуються рекламні і комерційні оголошення, які містять достовірні відомості про підприємства, організації й установи. Це найбільш оперативна поточна інформація. Регулярно публікуються ділові новини, спеціалізовані галузеві аналітичні огляди, офіційні матеріали, що стосуються господарської діяльності, комерційні пропозиції тощо.

Центри ділової інформації представлені окремими організаціями, які спеціалізуються на стимулюванні ділової активності в регіоні. Також важливими функціями цих центрів є збір, обробка і розповсюдження інформації різного характеру про стан та розвиток підприємництва в регіоні [4, с.5-6]. До таких установ у Донецькій області можна віднести Центр підтримки підприємництва, Торгівельно-промислово палату, Агентство регіонального розвитку «Донбас» та ін.

Ці організації працюють з індивідуальними і колективними споживачами із задоволення їх запитів. Це пов'язано не тільки з виявленням релевантної інформації, але і з проведенням консультаційної роботи, сприянням лізингу, організації виставок, реклами тощо. Вони формують бази і банки даних, текстові інформаційно-пошукові системи, виконують функцію генератора інформації.

У Донецькому регіоні у сфері ділової і комерційної інформації функціонує близько 10 баз даних, в яких акумулюються два основних види інформації: нормативно-правова (тексти законів, указів Президента, постанов Верховної Ради та Уряду, розпоряджень місцевих органів влади, рішень органів місцевого самоврядування) та адресно-номенклатурна (дані про підприємства, їх повні реквізити, асортимент продукції тощо). Ці бази даних є основою для створення довідкових матеріалів (довідників, каталогів, цінників, класифікаторів і т.п.), що містять систематизовану інформацію.

Вагомим каналом ділової і комерційної інформації є служби науково-технічної інформації (НТІ) підприємств і організацій, територіальні і галузеві центри інформації. Вони здійснюють такі послуги: надання інформаційних матеріалів; ретроспективний пошук інформації та обробка його результатів; поточне інформування; інформаційні дослідження (патентно-інформаційні, кон'юнктурні тощо) і підготовка звітів за замовленнями; консультування клієнтів із різних проблем (допомога в пошуку рішень з конкретних питань) та ін. [4, с.8].

Важливим компонентом цієї системи є науково-дослідні установи. Серед провідних закладів, що здійснюють дослідження у сфері соціально-економічного розвитку Донецького регіону та є потужними джерелами НТІ, можна

виділити Інститут економіко-правових досліджень НАН України, Інститут економіки промисловості НАН України, Донецький науковий центр НАН і МОН України, регіональний філіал Національного інституту стратегічних досліджень.

Потужним генератором науково-технічної інформації в регіоні є бібліотечні фонди. Так, станом на 1 січня 2011 р. в області діє 1013 бібліотек, загальний книжковий фонд яких становить 27,1 млн. примірників [6, с.413]. Бібліотечні фонди регіону представлені фактографічними, документографічними і бібліографічними рівнями інформаційного забезпечення, які працюють в режимі поточного і ретроспективного обслуговування. Основні інформаційні продукти надаються в усній, друкарській та електронній формах.

Серед проблем, що виникли в період розвитку системи ділової і комерційної інформації в регіоні, слід звернути увагу на такі:

сьогодні не всі органи державного управління і статистики надають інформацію, якою володіють (у даному випадку не мається на увазі інформація, що відноситься до розряду секретної);

основна увага надається давно працюючим підприємствам, а даних про нові явно не вистачає;

інформація, що надається, не завжди є вичерпною;

відсутня необхідна взаємовигідна співпраця приватних і державних організацій, що займаються інформаційною діяльністю.

Для більш детально дослідження проблем та перспектив розвитку регіонального інформаційного розвитку необхідно провести SWOT-аналіз який покаже основні можливості та перешкоди при формуванні єдиного інформаційного ринку регіонального масштабу (табл.1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз регіонального інформаційного ринку Донецької області

Strength (Внутрішні переваги)	Weakness (Внутрішні перешкоди)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика кількість бібліотек, науково-дослідних установ, ВНЗ, управлінь статистики 2. Високий індекс інформатизації (у порівнянні з іншими регіонами України) 3. Широкий доступ до сировинних ресурсів. 4. Наявність в області вже сформованих і діючих елементів інформаційних інфраструктур. 5. Зацікавленість суб'єктів ринку в покращенні стану інформаційного забезпечення. 6. Кваліфіковані кадри. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недосконале нормативно-правове регулювання ринку інформації. 2. Немає системності та послідовності у формуванні і функціонуванні інформаційного ринку. 3. Обмежене інформаційне забезпечення економічних суб'єктів. 4. Недостатні фінансові ресурси. 5. Низький рівень менеджменту з питань побудови єдиного інформаційного простору регіону. 6. Неповнота та достовірність інформації 7. Відсутність синергії між приватними та державними суб'єктами інформаційного ринку
Opportunities (Зовнішні можливості)	Threats (Зовнішні перешкоди (загрози))
<ol style="list-style-type: none"> 1. Підтримка регіонального інформаційного ринку державними органами влади. 2. Розробка місцевих державних програм розвитку інфраструктури інформаційного ринку. 3. Наукове забезпечення та достатній науковий потенціал області. 4. Здатність швидко адаптуватися до швидкозмінних умов ринку. 5. Інтеграція з іншими регіональними інформаційними ринками України та найближчих країн-сусідів. 6. Фінансування з міжнародних фондів підтримки розвитку інформаційних ринків. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність єдиного підходу з боку держави до формування регіональних інформаційних ринків 2. Нестабільна політична та соціальна ситуація в державі. 3. Зовнішні борги держави, які впливають на бюджетне фінансування інформаційної інфраструктури регіонів. 4. Форс-мажор (стихійні лиха, пожежі, тощо).

Проте треба зауважити, що окремі компоненти єдиного інформаційного простору розвитку ділової активності в регіоні вже сформовані та активно працюють, хоча їх діяльність розрізнена та нескоординована. Важливою проблемою є те, що функціонування

цих інститутів не спрямоване на комплексне інформаційне забезпечення всієї ринкової системи регіону як єдиного цілого з урахуванням специфіки взаємодії окремих її елементів – регіональних ринків.

Тому створення єдиної ринкової інформаційної інфраструктури регіону на основі розвинутого інформаційного ринку, яка б охоплювала всі відособлені системи інформаційного забезпечення окремих регіональних структур та встановлювала міцний взаємозв'язок між ними, є провідним науковим завданням. Особливо вона актуальна в умовах активізації процесів національної інформатизації, оскільки створення розвинутої інфраструктури, що забезпечує потреби регіональних органів державного управління та місцевого самоврядування, підприємств, організацій і населення в отриманні, передачі, обробці, зберіганні і використанні інформації, виступає як обов'язковий компонент успішної реалізації цих процесів.

Висновки. Розвиток регіональних інформаційних ринків в Україні сприятиме розширенню можливостей використання регіональних інформаційних ресурсів економічними суб'єктами, а отже стимулюватиме соціально-економічний розвиток регіону в цілому.

Однак, на сьогоднішній день побудова регіональних інформаційних ринків України не відповідає сучасним вимогам та нормам щодо їх формування. В Україні цей процес носить хаотичний характер і не формується у векторі побудови єдиної інтегрованої ринкової інформаційної інфраструктури.

Головними проблемами побудови єдиної ринкової інформаційної інфраструктури є відсутність синергії між державними та приватними статистичними та інформаційними установами, що ускладнює формування єдиної регіональної інформаційної бази, недостатнє фінансування та відсутність кваліфікованого

менеджменту з побудови регіонального інформаційного простору.

Побудова єдиної ринкової інформаційної інфраструктури регіонального масштабу є у значній мірі науковим завданням, результати виконання якого мають стати основою для створення нормативно-правової бази з регулювання побудови та функціонування регіональних інформаційних ринків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Арженовский И.В. Региональный рынок: воспроизводственный аспект / И.В. Арженовский. – Нижний Новгород, 1997. – 321 с.
2. Варналій З.С. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: монограф. / З. Варналій. – К.: НІСД, 2007. – 820 с.
3. Дубищев В.П. Регион в системе отношений хозяйственного комплекса страны: монограф. / В.П. Дубищев. – Полтава: Полтава, 1996. – 184 с.
4. Медведєва Е.А. Современное состояние информационной инфраструктуры делового и коммерческого характера на Украине / Е.А. Медведєва // НТИ. Сер. 1. – 1994.- № 3. – С. 5-10.
5. Фінагіна О.В. Діагностування регіональних ринків: навч. посіб. / О.В. Фінагіна. – Донецьк: «ВІК», 2009. – 236 с.
6. Статистичний щорічник Донецької області за 2010 рік. / за ред. О.Ю. Зеленого; Державний комітет статистики України, Головне управління статистики у Донецькій області. – Донецьк, 2010.

Анотація. Стаття посвячена аналізу проблем и перспектив формирования информационного обеспечения региональных рынков. Проведен SWOT-анализ возможностей и препятствий формированию единого информационного рынка региона (на примере Донецкой области).

Ключевые слова: региональный рынок, информационное обеспечение, информационная инфраструктура, SWOT-анализ.

Summary. The article analyzes the problems and prospects of forming regional information markets. There is SWOT-analysis of opportunities and obstacles to development of single information market in region (for example, Donetsk region).

Keywords: regional market, informative providing, informative infrastructure, SWOT-analysis.

*Рецензент д.е.н., професор ДІЗТ Фінагіна О.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Боровик Ю.Т.*